

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
“АДМИНИСТРАТИВЕН
КАПАЦИТЕТ”

ПРОЕКТ “НПО – НАДЕЖДНИ ПАРТНЬОРИ ЗА РАЗВИТИЕ”

Младите хора и ролята им в съвременното общество¹

¹ Проектът „Партньори на местната власт” е реализиран от Фондация „Арбитра” в партньорство с община Харманли и е финансирана от Европейската младежка фондация – Страсбург, Франция

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма “Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд

1. Сфера на приложение

Моделът се прилага с цел привличане вниманието и провокиране активността на младите хора към формите на гражданско участие, чрез включването им при вземането на решения на общинско ниво. Дейностите по проекта са: проучване, обучение, разработване на местни политики, наблюдение дейността на органите на местната власт и активно включване в инициативите, засягащи пряко младежите и тяхната бъдеща социална реализация.

Моделът описва един възможен сценарий за поощряване на принципите и политиките на участие на младежите, основаващи се на **Европейската харта за участието на младите хора в живота на общините и регионите**. Факт е, че съпричастността на младите хора към живота на общността там където я има е епизодична, символична или само имитира активно отношение от страна на младежите. За да стане това реалност е необходимо да се познават местните проблеми, българското и европейското законодателство, да се придобиват лидерски умения и умения за работа в екип, за да се подобри трудовата и най-вече социалната реализация на младежите.

2. Потребност от модела

Изолирането на младежите от местните политики и липсата на специални мерки, които да ги подкрепят в професионалната и социалната им реализация е проблем на много общини в страната. През последните години поради реструктурирането на икономиката и липсата на местни младежки структури в малките общини, голяма част от младежите бяха изолирани от обществения и икономическия живот на своята общност. Те се чувстваха недооценени, бяха лишени от самочувствието си на граждани, защото не виждаха за себе си перспективи и възможности за лично си израстване и реализация на територията на родното си населено място. Тази безперспективност накара много млади хора да напускат страната. За преодоляването на тази социална изолация особено важно е обучението, умението за партниране, реализирането на конкретни инициативи, които да насърчават младежката активност, да включат повече млади хора при вземането на решения от местно значение и да съдействат за формирането на активно гражданско отношение.

Прилагането на модела, насърчава повишаването на капацитета и възможностите на младежите да дискутират и решават съвместно значимите за общността проблеми, както и активно да се включват в изработването на местните политики не само по време на реализацията на проекта, но и след неговото приключване.

3. Резюме на модела

Проектът целеше да подготви младите хора за активни партньори на местната власт, като подобри социалната среда, осигури условия за промяна в начина им на живот, повиши тяхната информираност и подготовка. На базата на повишената компетентност и информираност, младите хора успяха да се включат ефективно при решаването на част

от общинските проблеми. Бяха разработени и основните младежки политики, които гарантираха дългосрочността на процесите и привлякоха вниманието на местните органи на властта към младежката проблематика. Тези политики регламентираха и формите на младежкото включване на различните нива на управление.

За да се създаде адекватен на местните проблеми планов документ се проведе проучване сред учениците от двете основни училища в община Харманли, имащо за цел да открие нуждите им от информация, да регистрира степента на познаване на гражданското участие, да идентифицира важните за младежите проблеми, както и да събере различни младежки предложения. На базата на направения анализ започна обучението на младите хора, провеждането на дискусии и работата в групи. Методологията включваше: разнообразни интерактивни методи за информиране, провеждане на обсъждания, срещи с ключови фигури, запознаване с органите на местната власт и местните държавните структури, обучение за работа в екип, представяне на основни нормативни документи и др. По този начин младите хора имаха шанса да се запознаят с основните публични институции, с техните правомощия и ресурси, да проучат част от законодателството, което регламентира регистрираните проблеми. След изясняване на обстоятелствата се пристъпваше към генериране на предложения за решения, а младежката общност избираше най-приемливите от тях. На базата на Европейската харта за участието на младите хора в живота на общините и регионите бе разработена Общинска програма за младежки политики, конкретизирана в План за изпълнение на младежките дейности. Те целяха постепенното приобщаване на широк кръг младежи и деца, към по-здравословен начин на живот, отличаващ се с активна двигателна дейност за подобряване на физическата им активност, отдиха, удоволствието от спорта и снемането на психическото напрежение. Програмата за младежки политики имаше следното съдържание:

- Политика за насърчаване на младежката заетост и борба с безработицата
- Политика за градска среда, жилищна политика и транспорт
- Образователна и квалификационна политика насърчаваща младежкото участие
- Политика за мобилност и обмени
- Здравна политика
- Политика за равнопоставеност между половете
- Специфична политика за селските райони
- Политика за достъп до културата
- Политика за устойчиво развитие и околна среда
- Политика за борба с насилието и престъпността
- Анти-дискриминационна политика
- Политика за сексуалността
- Политика за достъп до правата и закона

- Развитие на общинска младежка политика.

Двата документа бяха приети от ОбС – Харманли. Успоредно с това бе създаден и Младежки парламент, който да представлява младите хора и който да организира провеждането на младежки форуми по актуални въпроси. Тази младежка структура се регламентираше от разработения и приет Правилник за изграждането и функционирането на Младежкия парламент. Разработените документи и изградената младежка структура са гаранция за съсредоточаването на вниманието на местната власт върху важните младежки проблеми. Иновативните решения създадоха и възможност за включването на младите хора в живота на местната общност.

Проектът „Младите хора партньори на местната власт“ е стъпка в посока към разширяване на младежкото участие на местно ниво, той е модел за партньорство между младите хора и местната власт, целящ да приобщи младежите към проблемите на общността, като ги включи в процеса на вземане на решения.

4. Участници – конкретен принос

Темите са адресирани не само към основните потребители на модела - младите хора на възраст между 15 и 25 години, представители на различни социални групи и етнически общности, интересувани се от демократичните процеси, но и към представителите на местната власт и ключовите фигури, които са в състояние да въздействат върху социалната среда. Това са местните структури на държавната власт, предприемачите и медиите. Тяхното ангажиране засилва устойчивостта на процеса и демократизира местното самоуправление.

5. Стъпки (алгоритъм, принципи, публичност)

Първа стъпка: Подготвителен етап - популяризиране на проекта. Провеждане на проучване за проблемите на младите хора и тяхната потребност от информация и обучение. Набиране на младежи за участието им в проекта, като се съблюдава равния брой момчета и момичета, представителството на различните етнически общности, социални групи и демонстрирането на интерес към обществените проблеми.

Втора стъпка: Дейностите по проекта включват провеждане на следните инициативи: провеждане на семинар „Европейската Харта за младежко участие на местно и регионално ниво и ролята на младите хора като партньори на местното управление“; провеждане на 5 фокус групи с участието на младежи и специалисти, които да анализират най-значимите проблеми за младите хора и да генерират предложения за дейности съответстващи на Хартата; кръгла маса “Младежките политики в община Харманли”; младежки форум “Младите хора, граждани и партньори на местната власт”; подписване на Меморандум за партньорство; разработване на Програма и План за реализиране на младежките политики; приемане на Правилник за съвместна работа с Общинския съвет; участие в заседания на Общинския съвет в Харманли; Приемане на Програма за младежки политики; създаване на Младежки съвет; реализиране на доброволчески дейности, като почистване на зелените площи в центъра на града и др.

Трета стъпка: Провеждане на информационна кампания за популяризиране принципите на Хартата и младежките политики в община Харманли, включваща 3 телевизионни, 2 радиопредавания, 4 публикации и 2 пресконференции.

6. Публичност

Публичността се изразяваше главно в провеждането на активна рекламна кампания по училищата, провеждането на лични срещи, на работни срещи и главно чрез активното използване на местните и регионални медии.

7. Конкретни резултати

Прилагането на модела доведе до постигането на няколко конкретни резултата:

- Подобряване знанията и уменията на основната целева група;
- Повишаване на гражданската им активност;
- Привличане вниманието на местната власт към проблемите на младите хора;
- Разработване на политики и планови документи обслужващи партньорството и в бъдеще.

Дискусиите и работните срещи помогнаха да се доловят социалните нагласи, да се провокира социалната активност, да се повиши гражданската ангажираност и да се формира култура за работа в екип сред младите хора. Измерители на резултатите по проекта са: повишен интерес за включване и участие в подобни дейности, които са атрактивни за младите хора; инициране на нови дейности и проекти и повишаване на младежката активност на общинско ниво.

Най-значимият резултат от оценката на модела е свързан с подобрения достъп до информация и създадените контакти с различните младежки структури, тъй като тези възможности могат да се ползват активно и в бъдеще. Представените добри европейски и български практики на младежко участие в местното управление, стимулираха бенефициентите и ги накараха да повярват в собствените си сили и възможности. Ето защо смесването на различните форми: обучение, дискусии, планиране на инициативите и реализация на някои от тях, се оказа особено добър подход за постигането на добри резултати.

Друг важен резултат бе подобреното партньорство между младите хора и местните ключови фигури, отговорни за вземането на решения, защото то създаде добри условия за взаимно опознаване и стана предпоставка за бъдещи съвместни инициативи. Местните власти оказваха необходимото съдействие и се включваха в реализацията на всички инициативи, а това до голяма степен реши част от организационните проблеми, разшири периметъра на възможностите и помогна на младите хора да научат повече за гражданските си права и за съществуващите възможности за включване в управлението. Всички участници бяха въввлечени в реализирането на конкретните инициативи, които самите те планираха. Тези предпоставки допринесоха за увеличаване на младежката ангажираност, отговорност и социална активност.

Получените знания, умения и информация по проекта помогнаха на младите хора да станат по-чувствителни към обществените проблеми, да увеличат своите знания, умения, а с това и индивидуалните си възможности, да се превърнат в граждани имащи активна позиция за важните обществени въпроси.

На местно ниво се постигна обединение на основните публични институции, НПО и хората ангажирани пряко или косвено с проблемите на младите хора. Особен интерес предизвика новосъздадената връзка на младите хора с част от представителите на местния бизнес и медиите. На регионално ниво се осъществи сътрудничество с представителите на неправителствения сектор и други младежки структури.

8. Полза за страните

„Младите хора – партньори на местната власт” бе първия младежки проект свързан с включването на младите хора в местното самоуправление, реализиран на територията на община Харманли. Постигнатите цели допринесоха за промяна на нагласите и повишаване на интереса към реализацията на подобни дейности. Младите хора се активизираха и ангажираха, а възрастните започнаха да гледат на тях с уважението на равностойни партньори, които умеят да защитават и отстояват своите разбирания и позиции. Увеличи се взаимното доверие и разбирането за част от проблемите, за други продължиха да се търсят решения, планираха се съвместни бъдещи дейности, нарасна уважението и авторитета на двете партниращи си страни. Раздвижиха се не само младите хора, но и представителите на публичните институции. Те обединиха усилията си за активно въздействие върху социалната среда и за създаване на една по-добра среда, която да осигури подкрепа на младите хора и да създаде повече предпоставки за задържането им по родните места.

9. Перспективи/Препоръки/Коментар/Проекция в бъдеще на модела

Методологията е приложима както в големите населени места, така и в малките общности. Направените оценки от бенефициентите бяха едно от доказателствата пред представителите на местните власти за ефективността от реализираните дейности и необходимостта от предприемането на конкретни съвместни действия. Това помогна особено много при разработването на местните политики и при изграждането на бъдещото устойчиво партньорство между местните власти и младите хора в различните направления на обществения живот.